

Tekst: Willemineke Hammer – partner en architect in de zorg bij EGM
Beeld: EGM

Architectuur in de zorg

Ontwerpen met respect voor de menselijke maat

Willemineke Hammer.

“Als architect wil ik een mooie en functionele omgeving ontwerpen met respect voor de mens. Om dit te mogen doen, juist voor de meest kwetsbaren in onze samenleving, ervaar ik als een groot goed”, aldus Willemineke Hammer, partner bij EGM. Hammer heeft een rijke ervaring in het ontwerpen van gebouwen waar zo gewoon mogelijk wonen en welzijn centraal staan tot en met academische complexen in Rotterdam, Nijmegen en Groningen.

“Succesvol ontwerpen en bouwen vergt proactieve research en kennis van de effecten van de gebouwde omgeving, organisatie en menselijk gedrag op het welbevinden van patiënten, mantelzorgers en zorgprofessionals. Van mensen en middelen tot regelgeving, processen en financiering. Een uitdagend beroep in een steeds sneller veranderende zorgsector.”

De norm ontstijgen

“Anticiperen en innoveren zijn randvoorwaarden voor duurzaam ontwerpen en bouwen. Of zoals Liesbeth van Heel van Erasmus MC het noemt: ‘in beton gegoten flexibiliteit’. Innovaties lopen altijd voor op normen. Om de norm te kunnen ontstijgen, zijn architecten én opdrachtgevers nodig die anders kunnen en willen nadenken over hun opdracht.” Met een eigen Research & Development afdeling gaat EGM verder dan de traditionele manier van denken. Met ervaren én jonge architecten met diverse achtergronden, die niet alleen bouwkunde maar bijvoorbeeld ook filosofie hebben gestudeerd. “Zo kunnen we vanuit onze passie, met behulp van innovatie en techniek, architectuur steeds menselijk blijven maken. Dan verdwijnt het zorginstituut naar de achterkant en staan zelfredzaamheid, eigenwaarde en service centraal. Denk bijvoorbeeld aan personal monitoring via je telefoon of horloge voor een poliklinische afspraak vanuit je eigen woonkamer, of vloeren met drukmeting die alarm slaan indien je valt en hulp nodig hebt. Met onzichtbare effectieve techniek de mens centraal zetten.”

Duurzaam bouwen door R&D

Research & Development is voor een architectenbureau vrij uniek. “R&D is naar ons idee essentieel om onze opdrachtgevers te helpen om duurzaam te bouwen. In kwaliteit, kosten en tijd. Want dat die ambities goed kunnen samengaan, bewijzen we bij EGM voortdurend. Zo hebben we het Reinier de Graaf Gasthuis gerealiseerd in zes jaar in plaats van de reguliere acht tot tien jaar, en lag de aanneemsom tien procent lager dan gebruikelijk. Met de nieuwbouw is 33 procent vloeroppervlak gereduceerd ten opzichte van het bestaande en het ziekenhuis kent een nuttig-/bruto-verhouding van 1,65 in plaats van de gangbare 1,85. Daarbij wordt het ziekenhuis ervaren als mooi, prettig en gastvrij, waarvoor het veel belangstelling krijgt, ook internationaal.”

Internationale inzichten voor nationale innovatie

In Nederland organiseert EGM veel creatieve gebruikerssessies, iets waarvan we merken dat het in het buitenland erg ongebruikelijk is. “Ik geloof in de kracht van samen creëren”, aldus Hammer. “Alleen zo ontstaat een gebouwde omgeving met werkelijk oog voor de menselijke maat. Innoveren vraagt echter om het vermogen verder te gaan dan alleen goed kunnen luisteren naar de wensen en behoeften van opdrachtgever, patiënt, mantelzorger en zorgprofessional. EGM haalt overal ter wereld wetenschappelijke en innovatieve inzichten op, over technologie en healing environments om die toe te passen in onze ontwerpen. Zo nemen robotisering en mantelzorgers nu al veel werk uit handen van de steeds schaarser wordende zorgprofessional. Door reeds in de conceptfase op dergelijke ontwikkelingen te anticiperen, bied je de benodigde flexibiliteit in de toekomst. Daarom promoot EGM reeds lange tijd brede robot-proof logistieke gangen en gescheiden stromen voor goederen en mensen. En ontwerpen wij eenpersoonskamers die geschikt zijn voor rooming in van naasten, wat het herstelproces versnelt. En wat te denken van een maatschappelijk groeiend probleem als obesitas? Wij hebben hiermee al jaren ervaring met bredere bedden en gangen, zwaardere tilliften en meer opslagruimte in onze ziekenhuisontwerpen voor Suriname, Curaçao en het Erasmus MC. We willen in dergelijke ontwikkelingen onze opdrachtgevers wereldwijd graag meenemen.”

Architect zijn in de zorg is een uitdagend en dankbaar beroep, besluit Hammer. “Graag bouw ik samen met u aan de zorg van de toekomst.” ●

EGM architecten is één van de meest innovatieve en kennisintensieve architectenbureaus van Nederland. Al meer dan veertig jaar vervult het fullservicebureau een voortrekkersrol met een duurzame en proactieve benadering van architectuur. Het resultaat is een breed scala aan onderscheidende gebouwen voor zorg, overheid, onderwijs, onderzoek, maatschappij en bedrijfsleven. Nationaal en internationaal.